

støttelse, der kunde gjøre det muligt for dem, at Experimentet kunde føres til Ende; men videre vilde jeg ikke kunne gaa, og naar det i Mindretallets Betænkning er udtalt, at det maaske kunde være rigtigt, at der udstedes en Lov, gaende ud paa at give ogsaa fremtidige Fabrikker en Medføttelse i de 5 første Aar, vilde jeg ikke der kunne være med. Men efter det, vi have hørt udtale fra den høitærede Finanzminister, er der vel heller ingen Fare for, at en sliq Lov nogensinde vil kunne komme frem. Jeg vil, som sagt, ikke kunne gaa videre; thi det er min Mening, at Sukkerindustrien ikke vil kunne trives her i Danmark. Det staar for mig, som haade vort Klima, vore Jorders Kulturtilstand og vore Arbejderforhold ere af en saadan Bessaffenhed, at Roesukkerindustrien vanskelig vil finde Fodfæste her. Vort Klima er, i alt Fald ovre i Sylland, hvor jeg nærmest er kjendt, i Almindelighed for tørt i Forsommeren og for vaadt i Efterommeren, og ofte indtræder Frosten for tidlig, og alt dette er ikke Noget, der er godt for Roedyrkingen. Vore Jorder ere gjennemgaaende — der gives vel Undtagelser, men jeg siger gjennemgaaende — ikke i en saadan Gjødningstilstand og en saadan Kulturtilstand, at de kunne undværen Brak, og det er jo navnlig i Brakmarken, at man mener, at Sukkerroedyrkingen skal drives, og endelig vilde vore Arbejderforhold efter min Mening lægge de allertørste Hindringer i Veien. Det er ikke muligt de fleste Steder — det er min fuldeste Overbevisning — at opdrive de nødvendige Arbejdskræfter til nogen som helst rimelig Pris. Det staar saaledes for mig, at Roesukkerindustrien ikke har nogen Fremtid her i Danmark. Men desuagtet har jeg, som sagt, ikke Noget imod, at de nuværende Fabrikker støttes, saa at de, som den høitærede Finanzminister sagde igaar, kunne komme til at „løbe Lønnen ud“. Jeg er jo saaledes af en ganske anden Anskuelse end det ærede Mindretal, naar det i sin Betænkning siger, at den ommeldte Industri kan blive en Rigdomskilde for Landet. Tværtimod, jeg tror, at den vil bringe Landet Tab. Det er min Mening, at, naar man paa anden Maade kan frembringe større Menindtægt af sin Jord, naar man ved at benytte Renbrakken og derefter dyrke Sødarter kan ubringe større Menindtægt af sine Jorder, end man kan ved at benytte Brakmarken til Sukkerroedyrking, at det maa være et nationalt Tab, hvis vi gaa over til en saadan Industri, og det staar for mig, at det Jordelagtigste vil være, at vi sælge vort Korn og vore Kvegeprodukter, og hvad vi ved almindelig Drift kunne frembringe af Agerbruget, og saa kjøbe vort Sukker.

Schlegel: Jeg vil kun for mit Vedkommende udtale min Betsættelse over, at Mindretallets Forslag om, at denne Sag maatte blive

gjort til Gjenstand for en omhyggelig Underføttelse fra Regeringens Side, ikke synes at ville blive taget til Følge af Regeringen efter den ærede Finanzministers Udtalelser. Det forekommer mig, at det var et overmaade beskedent Ønske, der her blev fremsat, og jeg har den Overbevisning, at, om der end findes Afskillige her i Salen, som ogsaa uden saadanne Dplysninger kunne sælde deres Dom i denne Sag, findes der ikke saa, som ikke tør have nogen bestemt og afgjørende Mening om Sagen, naar den ikke foreligger behørig oplyst. Jeg tror, at det maa siges, at det af selve Diskussionen er fremgaaet, at denne Sag lider af ikke saa Uklarheder, og at det vilde være heldigt, om disse Uklarheder kunde fjernes. Jeg skal som nogle ganske enkelte Punkter — men der kunde naturligvis fremdrages flere — tillade mig at nævne, at man fra flere Sider har talt om, at Arbejdslønnen her i Landet er for høi i Sammenligning med Lydskland, men der er ingen af dem, der have talt paa denne Maade, der med Bestemthed have turdet sige, hvor høi den er i Lydskland eller her; det kunde jo være, at Underføttelserne vilde vise, at det var en forfærdig Sættning, der blev udtalt. For dem, der altsaa derpaa støtte deres Modvillie mod denne Industris Udbredelse, vilde det dog have Betydning, om det kunde oplyses, at det var urigtigt, at der var en saadan Forskjel. Det er blevet sagt fra forskjellige Sider, at Arbejderforholdene i det Hele ikke ere saadanne, at man har Udsigt til i nogen væsentlig Grad at kunne fremme denne Industri. Derom er der ligeledes delte Meninger. Det kunde godt være, at der var forskjellige Steder, om end ikke alle Steder egnede sig dertil, hvor der var saadanne Forhold og en saa stor Beføttning, at denne Industri kunde afgive en høist gnsstelig Hjelpe til Arbejderbeføttningens Ernæring, særlig naar man tænker paa, at det i mange Tilfælde vilde være et Slags Bierhverv for denne, idet de ikke afdrages fra deres egentlige Hovedhverv, men kunne have Fortjenesten paa de Løder af Mæret, hvor de mange Steder ellers ingen Fortjeneste have. Det er blevet sagt, at man troede ikke, at Klimaet egnede sig til at producere Sukkerroer, fordi det var for nordligt og for fugtigt; men ogsaa det er almindelige Talemaader, som tildels modsiges af den Erfaring, der er vunden, men jeg kan nok forstaa, at man er mistroisk ligesoverfor de Erfaringer, der ere fremkomne, fordi det kun er fra den Side, som er saa stærkt interesseret i at fremstille Sagen paa bedste Maade. Naar det nu derimod kunde konstateres af upartiske Mænd, at det var urigtigt, at Landet ligger for nordligt til Sukkerroeaavl, synes jeg, at de, som nære saa stærk Frygt for vort Klima, i alt Fald i den Retning maatte være beroligede. Det blev fremhævet af mig igaar, at Benyttelsen af Brakmarken muligvis vilde forringe Udbyttet af de efterfølgende Sædskifter. Enkelte mente, at